

Vastaus kirjalliseen kysymykseen KKV 125/2023 vp

Vastaus kirjalliseen kysymykseen alennettujen arvonlisäverokantojen muutosten vaikutuksista tapahtuma- ja kulttuurialaan

Eduskunnan puhemiehelle

Eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ssä mainitussa tarkoituksessa Te, Arvoisa puhemies, olette toimittanut asianomaisen ministerin vastattavaksi kansanedustaja Maria Ohisalo /vihr ym. näin kuuluvan kirjallisen kysymyksen KKV 125/2023 vp:

Aikooko hallitus pitää kiinni tästä työllisyyden ja kasvun kannalta haitallisesta arvonlisäveron korotuksesta, aikooko hallitus jotenkin kompensoida arvonlisäverokorotuksen aiheuttaman kysynnän alentumisen kulttuuri-, liikunta- ja tapahtuma-aloille ja mitä konkreettisia toimia hallitus aikoo tehdä luovien alojen ja erityisesti tapahtuma- ja kulttuurialan kasvun ja työllisyyden vahvistamiseksi, kun se toisaalla vaikeuttaa näiden tavoitteiden saavuttamista?

Vastauksena kysymykseen esitän seuraavaa:

Arvonlisäverolain (1501/1993) mukainen yleinen verokanta on 24 prosenttia. Alennettua 14 prosentin verokantaa sovelletaan elintarvikkeisiin, ravintola- ja ateriapalveluihin sekä rehuaineisiin. Alennettua 10 prosentin verokantaa sovelletaan eräisiin muihin hyödykkeisiin, kuten palveluun, jolla annetaan mahdollisuus liikunnan harjoittamiseen sekä teatteri-, sirkus-, musiikki- ja tanssiesitysten, elokuvanäytösten, näyttelyjen, urheilutapahtumien, huvipuistojen, eläintarhojen, museoiden sekä muiden vastaavien kulttuuri- ja viihdetilaisuuksien ja laitosten pääsymaksuihin. Arvonlisäverolain 45 §:n mukaan esiintyvän taiteilijan tai muun julkisen esiintyjän ja urheilijan esityksen myynnistä saatavasta palkkiosta tai korvauksesta ei suoriteta veroa. Tällaisiin palkkioihin ja korvauksiin sovelletaan kuitenkin 10 prosentin verokantaa, jos liiketoiminnan harjoittaja on hakeutunut tästä toiminnasta verovelvolliseksi.

Arvonlisäverotuksessa sovellettavista verokannoista on säädetty jäsenvaltioita sitovasti yhteisestä arvonlisäverojärjestelmästä annetussa neuvoston direktiivissä (2006/112/EY). Direktiivin mukaan jäsenvaltioilla voi pääsääntöisesti olla yleisen verokannan lisäksi enintään kaksi alennettua verokantaa. Jäsenvaltioilla ei ole kansallisin päätösin oikeutta soveltaa alennettua verokantaa muihin kuin direktiivissä mainittuihin tavaroihin ja palveluihin. Tavarat ja palvelut, joihin jäsenvaltiot voivat soveltaa alennettua verokantaa on pääosin lueteltu direktiivin liitteessä III. Liitteen kohtien 7 ja 13 mukaan alennettua verokantaa voidaan soveltaa muun muassa kulttuuri- ja viihdetilaisuuksien sekä urheilutapahtumien pääsymaksuihin.

Pääministeri Petteri Orpon hallituksen ohjelmaan (liite C. Veropolitiikan linja) sisältyy kirjaus, jonka mukaan nykyiseen 10 prosentin alennettuun arvonlisäverokantaan kuuluvat hyödykkeet siirretään 14 prosenttiin lukuun ottamatta sanoma- ja aikakauslehtiä. Talouspoliittinen ministerivaliokunta on hyväksynyt kyseisen toimenpiteen aikataulutuksen siten, että arvonlisäverolain muutokset tulisivat voimaan vuoden 2025 alusta. Toimenpiteen arvioidaan lisäävän vuositasolla verotuloa 205 miljoonalla eurolla. Lisäksi hallituksen ohjelmaan sisältyy kirjaus, jonka mukaan hallitus selvittää ja arvioi mahdollisuuksia liikunnan tukemiseen verotuksen keinoin sekä selkiyttää liikunta-alan toimijoiden arvonlisäverokohtelua liikkumiseen kannustavaksi (Suomi liikkeelle –ohjelma, kohta 14). Arvonlisäveroa koskeva selvitystyö on tarkoitus tehdä vuoden 2024 aikana.

Valtiovarainministeriön vuoden 2023 verokartoituksessa arvioitiin tutkimuskirjallisuuteen perustuen, että mahdolliset veronkiristykset tulisi talouskasvun ja työllisyyden näkökulmasta kohdistaa arvonlisäverotukseen työn ja yrittämisen verotuksen sijaan. Arvonlisäverojärjestelmän sisällä mahdolliset kiristykset olisi perusteltua kohdistaa alennettuihin verokantoihin.

Alennetut verokannat monimutkaistavat verojärjestelmää ja aiheuttavat siten hallinnollisia kustannuksia yrityksille sekä Verohallinnolle. Alennetut kannat aiheuttavat muun muassa rajanveto-ongelmia eri tuotteisiin sovellettavien verokantojen osalta. Alennetut verokannat välittyvät heikosti hintoihin ja hyödykkeestä riippuen vaikutukset kysyntään ja siten toimialan työllisyyteen ovat vähäisiä. Alennetut verokannat eivät yleensä ole tehokkaita välineitä niille asetettujen yhteiskunnallisten tavoitteiden saavuttamisessa ja niistä saatava hyöty ei välttämättä vastaa haittoja.

Kulttuuri-, liikunta- ja tapahtuma-aloihin kohdistuva arvonlisäverotuksen kiristyminen vaikuttaisi lähtökohtaisesti näiden yritysten verorasitteeseen. Arvonlisäverotuksen kiristymisen arvioidaan johtavan näiden yritysten hintojen korotuksiin, mikä vaikuttaisi kysyntää alentavasti, ja siten negatiivisesti näiden yritysten kasvuun ja työllistämiseen.

Kulttuuri-, liikunta- ja tapahtuma-alan yritykset ovat nykyisin pääasiassa alennetun verokannan verotuen piirissä ja ehdotettu korotus vain pienentäisi näiden yritysten saamaa verotukea. Kulttuuri-, liikunta- ja tapahtuma-alan yritysten kasvua ja työllisyyttä tuettaisiin siis jatkossakin alennetun verokannan verotuen muodossa.

Hallitusohjelman mukaisesti hallitus laatii kulttuuripoliittisen selonteon ja sen yhteydessä poikikihallinnollisen luovien alojen kasvustrategian. Näissä strategiaprosesseissa määritetään luovien alojen ja yleensä kulttuurialan vahvistamisen päälinjat ja toimenpiteet. Hallitus myös rakentaa opetus- ja kulttuuriministeriön sekä työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonalojen välille pysyvät yhteistyön käytännöt kulttuuri- ja taidealojen elinvoimaa edistävien toimien koordinoimiseksi yhteistyössä alan toimijoiden ja edustajien kanssa. Business Finland ja Finnvera tarjoavat yrityksille laajan valikoiman erilaisia kasvua ja kansainvälistymistä tukevia palveluita. Nämä rahoitukset ja palvelut ovat myös luovien alojen ja koko tapahtuma-alan käytössä.

ELY-keskukset pyrkivät tunnistamaan sellaisia luovan alojen ja tapahtuma-alan ekosysteemejä, joilla on kasvun mahdollisuuksia ja ohjaavat kehittämistoimia niille. Lisäksi rakennerahastotoiminnassa otetaan huomioon luovien alojen kasvun mahdollisuudet. ELY-keskusten tavoitteena

on hallitusohjelman mukaisesti olla osa opetus- ja kulttuuriministeriön sekä työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonalojen välille luotavia pysyviä käytäntöjä

Helsingissä 27.10.2023

Valtiovarainministeri Riikka Purra

VN/28701/2023-VM-2

Seuraavat henkilöt ovat allekirjoittaneet tämän asiakirjan sähköisesti /

Följande personer har undertecknat denna handling elektroniskt /

This document has been signed electronically by the following persons: